

Havnará er sálin hjá Havnini

Finnur Johansen helt røðuna í Sandagerði á jóansøku

Gott kvøld, gott fólk, og vælkomið til summarsólstøðuhald hesa jóansøkuafan í Sandagerði.

Seinastu árin hevur tað verið siður at savnast í Sandagerði á summarsólstøðu at brenna bál.

Tað var ikki gamalt í Føroyum at brenna bál. Hetta er nýggjur siður, ið er kominn uttanefir, eins og flestu aðrir siðir. Ikki tí, sjálvur minnst eg meg at hava verið við at brenna bál á jóansøku fyrri útíð fimmtri árum síðani, men tá var tað eisini útlendingur, ið stóð fyrri til-takinum.

Tey fægstu hugsa ivaleyst um, hvaðani siðurin at brenna bál á summarsólstøðu stavar.

Jóansøka varð longu tíðliga í kristnu kirkjuni hildin sum føðingardagur Jóannes doyðarans, men upprunliga er hetta ein siður, ið stavar frá heidnari tíð, og sipar til at nú fara dagarnir at stytast. Eitt sindur ymiskt er sum summarsólstøða hevur verið hildin, men ofta varð tað gjørt við at brenna eina strádukku, sum fmyndaði at summarið var komið, tað varð hildið guddómligt, tí varð tað ofrað gudunum.

Tað er gaman í at taka upp nýggjar siðir, tað nýtist ikki at vera nakað skeiðt í tí, tvørtur ímóti, men vit mugu eisini minnst til at varðveita okkara egnu gomlu siðir, umframt at fara væl um okkara umhvørvi og okkara gomlu minni, og verja og varðveita tey.

Tá talan verður um vernd av umhvørvinum og varðveitingar av gomlum minnum í Havn, verður her serstakliga hugsað um trý øki, sum dentur eigur at verða lagdur á, og tey eru:

1. Gomlu býarpartarnir
2. Stórigarður og
3. Áirnar í Hav.

Tá tað kemur til varðveiting av gomlum húsum og gomlum býarpartum, sum við allari varðveiting, er tað

so langt frá, at øll eru samd í øllum tí, ið gjørt verður, men hóast tað frøir tað okkum hvørja ferð, bœtt verður um eini gomlu hús ella tá ið eitt gamalt umhvørvi verður endurbœtt.

Hóast Stórigarður nóg illa er hálvtannadhundrad ára gamal, eigur hann at verða varðveittur sum eitt minni um farna tíð, og ikki minst sum minni um tradar-mannatíðina, sum var av so stórum týðningi í Føroyum og ikki minst her í Havn. Garðurin eigur at verða hildin, lagaður uppafur, har hann er niðurdottin, og lið gjørt á hann har tað er neyðugt fyrri bygging.

Vatn, og tá einamest áir, hava altíð virkað dragandi at okkum menniskjum og øllum livandi, tað uggar og sissar okkum, og er heilsu-bót bæði fyrri líkam og sál. Tað man ivaleyst vera ein av grundunum til at vit í dag savnast júst her á sandinum í Sandagerði beint við sjógvinn og ánnu Sandá.

Ein fyrirteytin fyrri trivn-adi er tó, at umhvørvið er reint og ruddiligt, og tað eru bæði Sandá og Sandagerð. Nógva orka er lögð í at bøta um hetta umhvørvið, og tað meta vit sera høgt.

Í Havn eru fyra stórar áir, Sandá, ið rennur oman í Sandagerð, Rættará, ið rennur út á Vestaru Vág við Lágukei, Havnará, ið rennur út á Eystaru Vág, og Hoydalsá, longsta á í Føroyum, ið rennur út í Boðanesgjógv.

Økið fram við Hoydalsá er lagt til alment fríøki, áin er rein og økið er hampað og fríðkað. Fram við ánni eru gjórdar gøtur, og gongt er fram við ánni líka av Boðanesi og langt niðan um Svartafoss. Her kunnu fólk fáa gleði av teirri vøkru náttúruni. Fyri hetta eigur Tórshavnar Kommuna bæði rós og tókk uppiborið.

Ein partur av Rættará er lagdur undir heilt, og hóast tað ikki verður farið undir at lata henda partin upp

aftur enn, hevði tað verið gleðiligt, um áin varð reinsað og hampað, heldur enn at lata hana aftur.

Í eini 15-20 ár hevur spurningurin um at taka lokið av aftur Havnará verið frammi, og í vetur varð av álvara farið at tala um at fara undir hetta tiltak. Huga-ligt hevði tað verið, um álvara varð gjørt av hesum, so vit aftur kundu fingið eina vakra opna á mitt í býnum.

Lokið oman á Havnará er ikki gamalt. Í 1930 varð fyrsta pettið av ánni lagt undir lok, tað var niðasti partur, frá Høgubrígg, tað er frá Laðabrekku og Bringsnagøtu, oman á sandin, millum Essaba og Vets-húsið. Eitt sindur seinni, umleið 1935, varð lok lagt á millum Tinghúsvegin og Amtmansbrekkuna. Soleiðis munnst flestu fólk, ið eru komin nakað til árs, minnst Havnará.

Í 1951 varð lok lagt á ánnu fram við Áarvegnum, frá Amtmansbrekkuni oman til Bringsnagøtu, og frá seinna-partin í fimmárum til seinna-partin í sekstírum um varð lok lagt á Havnará av Vaglinum niðan um Sjonleikarhúsið.

Hóast elsti parturin av lokinum er eini 60-70 ár, so er nógva tann størsti parturin ikki meira enn 30-45 ára gamal.

Eina á sum Havnará upp-runaligu hevur verið frá náttúruna hond, skulu vit ikki vænta okkum, tá lokið verður tikið av aftur, og tað skal tað heldur ikki vera. Allar áir, sum renna ígjøgnum býir, eru reguleraðar, og tað var Havnará eisini, áðren hon varð lögð undir heilt. Harafurat kemur, at í støðum er bygt tvørtur um ánnu.

Hóast hesa bygging og ta viðferð, Havnará hevur fingið, so ber til, uttan órímligan kostnað, at taka meginpartin av lokinum av aftur, fáa hana reinsa, og

fríðka um hana, soleiðis at hon verður eitt prýði, og til gleði fyrri øll, sum bígva í Havn, ella koma til Havnar.

Tá gjørt varð av at reinsa tann partin av Havnará, sum rennur úr Gundadali oman til Sjonleikarhúsið, tað er millum annað tann parturin, sum rennur ígjøgnum plantasjuna, vóru tað nógva, ið vóru ivasom, tí áin var so skitin. Allar kloakkir frá býarpartunum vestanfyrri, eystanfyrri og norðanfyrri runnu í ánnu og dálkaðu hana.

Men kloakkirnar vórðu veittar í rør undir áarbakkunum, og áin varð ruddað og hampað. Í dag er áin rein

og nosslig, og har er komið veruligt liv í. Áin er full av smásilum, tey høvdu ikki verið at sæð í eitt manna-minni, og um summarið eru har villdunnur við ungum. Hesin parturin av Havnini er av sonnum vordin ein gróðrablettur mitt í Havnini. Tað er øll tey fólk, ið leggja leiðina hendan vegin eisini, prógv um.

Tað er at vóna, at Tórshavnar býráð ger álvara av og ger eina ætlan um at lata Havnará uppafur, metir um kostnaðin og á hvørjum ári setur av eina hóskandi upphædd til fremjan av hesi ætlan, so tann gróðrablettur, ið er omanfyrri, verður at halda áfram oman allan býin til gagns fyrri Havnina og øll, ið her eru.

Hvør býur hevur síni eyð-

kenni, og eitt av eyðkennunum fyrri Havnina var Havnará. Tá hon verður latin upp aftur, fær Havnin aftur tann identitet, hon misti tá áin, sálin hjá Havnini, varð lögð undir heilt.

Takk tit, ið lýddu á, havnar-fólk, bygðafólk og gestir, og tit útisetar, sum vitja heima, tit, sum máttu fara av landinum, og tit, sum ikki sluppu heimaftur, tí rúm var ikki fyrri tykkum í hesum landi. Ein fyrirun hava tit tó fram um fleiri av okkum, tit kunnu brúkast aðra-staðni.

Øll góð ynski fyrri Havnina og alt Føroya land. Gott summar.

Tórshavn á summarsólstøðu 1997
Finnur Johansen

Hyundai udfordrer tyskerne:

Ny Hyundai Accent fæce-liftemodel
udfordrer Tyskerne

Succesen fortsætter:
Hyundai Accent til
uændret pris!

Spækket med udstyr
som standard så som:

- Servostyring
- ABS bremser
- 84 HK bensinindsprøjtning
- Dobbelt airbag
- Startspærre
- Tønde ruder med skyggebælle
- Blaupunkt stereoradio med kassette og 4 højtalere
- Regulérbar rat
- Antidyk sæder
- Uni-karosseri konstruktion med sidebeskyttelse
- Masser af plads til personer og bagage
- 3 års/100.000 km garanti
- 6 års garanti mod rustgennemtæring

Forvent meget - få mere

Accent fås i 3 og 5 dørs udgave
3 dørs 112.750 kr. · 5 dørs 119.750 kr.

HONDA

P/f NORDBIL

HYUNDAI

Box 1070 • Oyggjarvegur • 110 Tórshavn • Tlf. 13707 • Fax 10855